

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

Кафедра педагогіки та психології

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОДФ 2. 17 Теорія та методика ігрової діяльності в ЗДО

**галузі знань 01 Освіта
спеціальність 012 Дошкільна освіта**

Дніпро 2024 р.

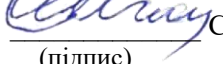
Робоча програма освітнього компонента ОДФ 2. 17 Теорія та методика ігрової діяльності в ЗДО розроблена для здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня зі спеціальності 012 Дошкільна освіта

Розробник програми:

Руслана НАЙДА – доктор педагогічних наук, доцент

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

Зав. кафедри Станіслав САПОЖНИКОВ, д. пед. н., професор
(підпис)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «28» серпня 2024 року

Завідувач навчально-методичного відділу Інна ЗЕРКАЛЬ
(підпис)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів - 3	Спеціальність 012 Дошкільна освіта «Бакалавр»	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Модулів -3		Обов'язкова	
Змістових модулів - 3		Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 90		3	3
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 2		Семестр:	
		5	5
		Лекції 15 год./5год.	
		Семінарські/практичні 19 год./5год.	
		Самостійна робота 56 год./ 80год.	
		Вид контролю	
	залік	залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета курсу – теоретична та практична підготовка студентів до виконання кваліфікаційних обов'язків вихователя щодо організації, діагностики та планування ігрової діяльності дітей дошкільного віку, методичної роботи з питань педагогічного супроводу ігрової діяльності дошкільників.

Завдання курсу:

теоретико-методологічні – є систематизація знань студентів про ігрову діяльність (гру) та методику керівництва нею; окреслення змісту ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти;

методичні – оволодіння студентами методичними засадами педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку;

практичні – формування умінь доцільно використовувати методи і прийоми організації ігрової діяльності в освітньому просторі дошкільного навчального закладу, діагностувати ігрові інтереси та вміння дітей, планувати ігрову діяльність дошкільників.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати: особливості ігрової діяльності дітей дошкільного віку; складові методології ігрової діяльності: принципи, теорії гри, об'єктивні закони і закономірності, концепції, підходи, категоріально-понятійний апарат, функції гри, структуру ігрової діяльності, класифікацію ігор; зміст ігрової діяльності у програмно-методичному забезпеченні дошкільної освіти; методичні засади педагогічного супроводу ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

уміти: проектувати ігрову діяльність дітей дошкільного віку; використовувати педагогічні методи і прийоми, які б сприяли засвоєнню теоретичних знань з теорії і методики ігрової діяльності дітей дошкільного віку, розвитку пізнавальних інтересів, формуванню необхідних професійних вмінь і навичок; здійснювати у процесі керівництва грою динамічну мобілізацію всіх її структурних на досягнення позитивного педагогічного результату; забезпечувати розвивально-виховне ігрове середовище у дошкільному навчальному закладі; будувати процес ігрової діяльності на рівнях «педагог-дитина», «педагог-батьки-дитина», «педагог-педагог».

Навчальна дисципліна складається з 3-х кредитів.

Очікувані програмні результати навчання:

ПР-1. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-4. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього і дошкільного віку.

ПР-5. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.

ПР-6. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

ПР-7. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.

ПР-8 Вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та необхідні для навчання документи; бути знайомим з універсальним дизайном в освіті та розумним пристосуванням.

ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.

ПР-20. Враховувати рівні розвитку дітей при виборі методик і технологій навчання і виховання, при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальні:

КЗ-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

КЗ-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КЗ-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.

КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-9. Здійснення безпечної діяльності.

II. Спеціальні (фахові).

КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

КС-7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього і дошкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста; інтересі повага до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів).

КС-11. Здатність до формування в дітей раннього і дошкільного віку елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

КС-13. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього і дошкільного віку.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ

Тема 1. Теорія гри (4 год.)

Значення теорії ігрової діяльності дітей для дошкільної освіти. Сутність термінологічного словосполучення «теорія ігрової діяльності» Зміст поняття «методологія теорії ігрової діяльності». Визначення вихідних позицій теорії ігрової діяльності. Характеристика вихідних теорій сучасної наукової інтерпретації ігрової діяльності. Принципи, Об'єктивні закони і закономірності та наукові підходи в методологічному забезпеченні теорії ігрової діяльності. Категоріально-понятійний апарат теорії ігрової діяльності. Основні складові педагогічної теорії ігрової діяльності дітей як система цілісність (Л. Артемова, Р. Жуковська, Т. Маркова, Н. Михайленко, Е. Костяшкін, Б. Кобзар, О. Огородніков, К. Агафонова, Л. Веденісова, Р. Зіміна, В. Чубенко та ін.). Структура ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Характеристика структурних компонентів ігрової діяльності (мотиваційний, цільовий, змістовий, процесуально-операційний, контрольньо-оцінний, результативний)

Тема 2. Теоретичні засади класифікації ігор дітей дошкільного

Сутність *класифікації* ігор дітей дошкільного віку та її педагогічне значення. Проблема класифікації дитячих ігор в історії вітчизняної педагогіки. Структура гри як критеріальна основа класифікації ігор дітей. Поділ ігор дітей дошкільного віку на дві системоутворюючі групи. Особливості творчих ігор дітей. Якісна характеристика ігор за готовими правилами. Види творчих ігор. Видове розмаїття ігор за готовими правилами.

Змістовий модуль 2

ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 3. Сучасне програмно-методичне забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку (2 год.)

Аналіз сприятливих соціальних умов для розвитку теорії й практики національної освіти загалом та порушеної в дослідженні проблеми зокрема на початку 90-их років ХХ століття. Основні нормативно-правові документи.

Мета і завдання роботи закладів дошкільної освіти у чинних програмах, які рекомендовано Міністерством освіти і науки України.

Тема 4. Планування ігрової діяльності дітей в різних вікових групах (2 год.)

Особливості планування ігрової діяльності дітей в різних вікових групах відповідно до чинних нормативних документів. Види планування, структурні компоненти. Вимоги до планування ігрової діяльності дітей. Висвітлення передового педагогічного досвіду щодо планування ігрової діяльності дітей дошкільного віку.

Тема 5. Вимоги до організації різних видів ігор дітей дошкільного віку. (2 год.)

Особливості ігрової діяльності дітей різних вікових груп. Етапи розвитку ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Забезпечення продуктивного функціонування всіх структурних компонентів ігрової діяльності.

Особливість методики керівництва творчими іграми та іграми за правилами. Принципи організації ігрової діяльності дітей дошкільного віку. Система педагогічних методів і прийомів. Вимоги до керівника грою.

Змістовий модуль 3

МЕТОДИЧНА РОБОТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Тема 6. Діагностика ігрових інтересів дітей дошкільного віку (2 год.)

Психолого-педагогічна оцінка впливу ігрової діяльності на особистісний розвиток дитини. Мета та завдання діагностування ігрових інтересів та ігрових умінь дітей дошкільного віку. Характеристика діагностичних методик. Особливості діагностування ігрових інтересів дітей дошкільного віку. Аналіз результатів діагностики.

Тема 7. Особливості створення ігрового середовища в ЗДО (2 год.)

Розвивально-виховне ігрове середовище ЗДО. Педагогічна доцільність щодо створення розвивально-виховного ігрового середовища в дошкільному навчальному закладі. Ігровий простір ЗДО, зміст та його складники. Вимоги до організації ігрового простору. Ігрові реквізити та вимоги до них.

Тема 8. Методична робота з педагогами з організації ігрової діяльності дітей. (2 год)

Технології організаційно-методичного керівництва: педрада, щомісячний семінар-практикум, пропаганда напряду серед батьків, індивідуальна робота з родиною, встановлення зв'язків з різними установами (школа, Музей іграшки тощо) задля здійснення освітньо-виховної роботи дітьми і родинами. Форми організаційно-методичної роботи з вихователями: групові консультації, практичні заняття, круглі столи, дискусії, презентації практичного досвіду.

Практичне забезпечення педагогів, батьків та громадськості шляхом добору методичної літератури, організації виставок, створення опорних конспектів ігор, конкурсів, спільних заходів з родинами, школою.

**4. Структура навчальної дисципліни
(денна форма навчання)**

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семинарських	Самостійна робота
Змістовий модуль 1.						
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ						
1-2.	Теорія гри	12	4	2	2	8
3.	Теоретичні засади класифікації ігор дітей дошкільного віку	12	4	2	2	8
<i>Разом</i>		24	8	4	4	16
Змістовий модуль 2.						
ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ						
4.	Сучасне програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку	12	4	2	2	8
5.	Планування ігрової діяльності дітей в різних вікових групах	12	4	2	2	8
6.	Вимоги до організації різних видів ігор дітей дошкільного віку	12	4	2	2	8
<i>Разом</i>		36	12	6	6	24
Змістовий модуль 3.						
МЕТОДИЧНА РОБОТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ						
7.	Діагностика ігрових інтересів дітей дошкільного віку	12	4	2	2	8
8.	Особливості створення ігрового середовища в ЗДО	12	6	2	4	6
9.	Методична робота з педагогами з організації ігрової діяльності дітей	6	4	2	2	2
<i>Разом</i>		30	14	6	8	16
<i>Разом за навчальним планом</i>		90	34	16	18	56

**Структура навчальної дисципліни
(денна форма навчання)**

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин				
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ						
1-2.	Теорія гри	11	1	1		10
3.	Теоретичні засади класифікації ігор дітей дошкільного віку	11	1		1	10
<i>Разом</i>		22	2	1	1	20
Змістовий модуль 2. ПРОГРАМНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ						
4.	Сучасне програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності дітей дошкільного віку	12	2	1	1	10
5.	Планування ігрової діяльності дітей в різних вікових групах	11	1	1		10
6.	Вимоги до організації різних видів ігор дітей дошкільного віку	11	1		1	10
<i>Разом</i>		34	4	2	2	30
Змістовий модуль 3. МЕТОДИЧНА РОБОТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ІГРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ						
7.	Діагностика ігрових інтересів дітей дошкільного віку	11	1	1		10
8.	Особливості створення ігрового середовища в ЗДО	11	1		1	10
9.	Методична робота з педагогами з організації ігрової діяльності дітей	12	2	1	1	10
<i>Разом</i>		34	4	2	2	30
<i>Разом за навчальним планом</i>		90	10	5	5	80

5. Теми семінарських занять

N з/п	Назва теми	К-ть годин	
1	Особливості ігрової діяльності дітей дошкільного віку	2	1
2	Класифікація ігор дітей дошкільного віку	3	

3	Зміст програмно-методичного забезпечення ігрової діяльності	2	2
4.	Планування ігрової діяльності дітей в різних вікових групах	3	
5.	Керівництво ігровою діяльністю дітей дошкільного віку	3	1
6.	Особливості створення ігрового середовища в ЗДО	2	1
		15	5

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
1	підготуйте реферативне повідомлення на тему: «Місце та значення інноваційних технологій у практиці ЗДО»;	4	4
2	охарактеризуйте роботу інноваційного ЗДО (заклад – за вибором студента);	4	4
3.	запропонуйте авторську класифікацію педагогічних нововведень;	4	4
4.	проведіть мікродослідження на тему: «Чи вбачають вихователі необхідність у використанні інноваційних технологій у своїй практичній діяльності?».	4	4
5	підготуйте презентацію самостійно розробленого заняття з використанням ідей новатора та захистіть доцільність такого підходу до освіти дітей (тема та вікова група – за вибором студента);	4	4
6	проаналізуйте теорію діяльнісного підходу в навчально-виховній роботі з дітьми дошкільного віку Ж.-О. Декролі та подайте їх інтерпретацію в світлі вимог сьогодення;	4	4
7	запропонуйте презентацію іграшок «Дарів Фрьобеля»; схарактеризуйте особливості використання кожної з них у практичній роботі вихователя;	4	4
8	складіть картотеку навчальних і методичних посібників на допомогу вихователям ЗДО і студентам задля вивчення означеної теми заняття; складіть короткий опис кожного з них;	4	4
9	розробіть детальну методику проведення декількох ігор О. Декролі з відповідним унаочненням і підготуйтеся до їх проведення;	4	4
10	на допомогу вихователям запропонуйте список періодичних видань для ознайомлення з темою заняття та складіть короткий опис кожного з них.	4	4
11	складіть картотеку науково-педагогічної літератури для ознайомлення з ідеями фундаторів українського інноваційного руху в галузі дошкільної освіти для вихователів; складіть короткий опис кожної з них;	4	5
15	підготуйте повідомлення на науково-методичний семінар (педраду в ЗДО чи засідання методоб'єднання) на тему: «Особливості проектування вихователем авторської інноваційної діяльності»;	4	5
16	розробіть методичні рекомендації для вихователів щодо проектування інноваційної діяльності;	4	10
17	запропонуйте алгоритм підготовки вихователя до проектування інноваційної діяльності;	2	10

18	опишіть можливі труднощі на кожному етапі інноваційного циклу та шляхи їх усунення.	2	10
		56	80

7. Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: стандартизовані тести; командні проекти; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах; інші види індивідуальних та групових завдань.

8. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС – А, В, С, D, E, FX, F).

Форми контролю знань здобувачів:

- поточний;
- модульний;
- підсумковий (залік, екзамен).

Поточний контроль знань здобувачів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на семінарських заняттях, практичну та самостійну роботу.

Модульний контроль знань здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Підсумковий контроль знань проводиться у формі **залік** (письмово/усно або шляхом тестування).

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для заліку	
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно	незараховано з можливістю повторного складання
0–34	F		незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	Ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	Ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	Ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	Виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Гра дошкільника: теорія і практика. Дайджест 5 / Упор. Г. І. Григоренко. Запоріжжя ТОВ «ЛПКС», 2017. 196 с.
2. Кудикіна Н. В. Теорія ігрової діяльності: моногр. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 236 с.
3. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / 2-ге вид., зі зм. та доп. / авт.-упор. А. П. Бурова. Тернопіль : Мандрівець, 2023. 2 296 с.
4. Павелків Р. В. Гра як провідна діяльність дітей дошкільного віку. *Дитяча психологія* : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2011. 373 с.

Допоміжна

1. Гончаренко А. М. Граємо разом – з іграшками та без них / А. М. Гончаренко. *Дошкільне виховання*. 2024. № 2. С. 10-12.
2. Ігрова діяльність старших дошкільників / Упор. Н. Ф. Юрченко. Х. : Вид. група «Основа», 2021. 304 с.
3. Зайцева Т.Ю. Діяльність дошкільного навчального закладу в режимі

інноваційного розвитку : посібник на допомогу працівникам дошкільних навчальних закладів/ Т.Зайцева, Н. Юрчик. Тернопіль : Мандрівець, 2024. 328 с.

4. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти. Навчально-методичний посібник / За ред. Г. С. Тарасенко. К.: Видавничий Дім «Слово», 2020. 320 с.

5. Піроженко Т. О. Ігрова діяльність дошкільника. Старший дошкільний вік : навч-метод. посіб. К. : Генеза, 2024. 96 с.

6. Поніманська, Т.І. Дошкільна педагогіка [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.. К. : Академвидав, 2017. 456 с.

7. Шуть М. Школа ігромайстерності. К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2016. 128 с.